

Strona główna>Wszczęcie postępowania sądowego>Gdzie i jak>Prawo którego kraju zostanie zastosowane?

Prawo którego kraju zostanie zastosowane?

Rumunia

1 Źródła obowiązujących przepisów

1.1 Przepisy krajowe

(wybrane przepisy)

Krajowe źródła prawa prywatnego międzynarodowego w Rumunii obejmują: konstytucję, tytuł VII kodeksu cywilnego i kodeksu postępowania cywilnego, różne szczególne akty prawne odnoszące się do prawa prywatnego międzynarodowego dotyczące cudzoziemców, przedsiębiorstw, rejestru działalności gospodarczej i obywatelstwa.

1.2 Wielostronne konwencje międzynarodowe

(wybrane przepisy)

Konwencje Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego dotyczące procedury cywilnej, zniesienia wymogu legalizacji dokumentów, doręczania dokumentów, przeprowadzania dowodów, ułatwiania dostępu do wymiaru sprawiedliwości, cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, ochrony dziecka, przysposobienia, właściwości sądu, zobowiązań alimentacyjnych oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych.

Konwencje Rady Europy o arbitrażu handlowym, uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach dotyczących pieczy nad dzieckiem, informacjach o prawie obcym, przysposobieniu, statusie prawnym dzieci pozamałżeńskich oraz obywatelstwie.

Konwencje Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka i prawach kobiet, międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci, arbitrażu, immunitacie, transporcie, własności intelektualnej, odpowiedzialności pozaumownej, odpowiedzialności cywilnej za szkody spowodowane zanieczyszczeniami, zderzeniach statków, terminach przedawnienia oraz umowie sprzedaży.

1.3 Główne konwencje dwustronne

Rumunia zawarła umowy o pomocy prawnej w sprawach cywilnych z Albanią, Algierią, Austrią, Belgią, Bułgarią, Chinami, Egiptem, Francją, Grecją, Hiszpanią, Koreą Południową, Kubą, Macedonią, Marokiem, Mołdawią, Mongolią, Polską, Republiką Czeską, Rosją, Serbią, Słowacją, Słowenią, Syrią, Tunezją, Turcją, Ukrainą, Węgrami, Włochami oraz Zjednoczonym Królestwem.

2 Wdrożenie norm kolizyjnych

Sąd może zastosować prawo obce do stosunku prawnego z elementem obcym zarówno z urzędu, jak i na wniosek zainteresowanej strony.

Sąd może – w oparciu o swoją aktywną rolę – powołać się z urzędu na prawo obce i poddać pod rozagę stron zastosowanie tego prawa, jeżeli rumuńskie normy kolizyjne do niego odsyłają. Ponadto każda zainteresowana strona może powołać się na prawo obce w sądzie zgodnie z zasadą dostępności.

2.1 Czy istnieje obowiązek stosowania przez sąd norm kolizyjnych z urzędu?

Prawo obce obejmuje przepisy prawa materialnego (w tym normy kolizyjne), chyba że strony wybrały prawo obce jako właściwe; przypadki prawa obcego właściwego dla formy czynności prawnych i zobowiązań pozaumownych oraz inne przypadki szczególne są określone w konwencjach międzynarodowych, których stroną jest Rumunia, w prawie Unii Europejskiej lub w prawie krajowym.

Jeżeli prawo obce odsyła z powrotem do prawa rumuńskiego lub prawa innego państwa, zastosowanie ma prawo rumuńskie, o ile wyraźnie nie wskazano inaczej.

Zobacz art. 2559 i 2560 kodeksu cywilnego.

2.2 Odesłanie

Prawo obce obejmuje przepisy prawa materialnego (w tym normy kolizyjne), chyba że strony wybrały prawo obce jako właściwe; przypadki prawa obcego właściwego dla formy czynności prawnych i zobowiązań pozaumownych oraz inne przypadki szczególne są określone w konwencjach międzynarodowych, których stroną jest Rumunia, w prawie Unii Europejskiej lub w prawie krajowym.

Jeżeli prawo obce odsyła z powrotem do prawa rumuńskiego lub prawa innego państwa, zastosowanie ma prawo rumuńskie, o ile wyraźnie nie wskazano inaczej.

Zobacz art. 2559 i 2560 kodeksu cywilnego.

2.3 Zmiana łącznika

Przypadki, w których zawsze stosuje się dawne prawo, nawet jeżeli nastąpi zmiana łącznika, obejmują: prawo ostatniego obywatelstwa (uznanie za zmarłego lub za zaginionego), prawo, które w chwili narodzin dziecka reguluje skutki zawarcia małżeństwa przez rodziców dziecka (pochodzenie dziecka z małżeństwa) oraz prawo krajowe dziecka z chwili narodzin (pozamałżeńskie pochodzenie dziecka).

Przypadki, w których dawne prawo ma pierwszeństwo przed nowym prawem, nawet jeżeli nastąpi zmiana łącznika, obejmują: prawo państwa, z którego wysłano daną rzecz (rzecz w transporcie) oraz prawo miejsca pobytu/siedziby dłużnika wykonującego świadczenie charakterystyczne w chwili zawarcia umowy (ustanawianie ściślejszego związku niż związek, który wynikałby z umowy).

Przypadki, w których nowe prawo lub dawne prawo mogą mieć zastosowanie, jeżeli nastąpi zmiana łącznika, obejmują: prawo miejsca, w którym znajduje się ruchomość w czasie wystąpienia zdarzenia prawnego, które spowodowało powstanie lub wygaśnięcie prawa (ustanowienie, przekazanie lub wygaśnięcie praw rzeczowych), prawo właściwe w czasie i w miejscu, w którym podjęto środek mające na celu zapewnienie jawności (ruchomość uprzednio przemieszczona lub taka, która ma zostać w późniejszym terminie przemieszczona do innego państwa), prawo państwa, w którym znajduje się dana rzecz na początku okresu posiadania, czy też prawo państwa, do którego ją przeniesiono (zasiedzenie).

Przypadki, w których zastosowanie ma korzystniejsze prawo, jeżeli nastąpi zmiana łącznika, obejmują sprawy związane ze zmianą obywatelstwa w związku z osiągnięciem pełnoletności czy też z pozamałżeńskim pochodzeniem dziecka (które ma podwójne obywatelstwo w chwili narodzin).

2.4 Wyjątki od normalnego stosowania norm kolizyjnych

Prawo obce nie ma zastosowania, jeżeli jest sprzeczne z porządkiem publicznym zgodnie z rumuńskim prawem prywatnym międzynarodowym (na przykład jeżeli jego skutki są sprzeczne z podstawowymi zasadami prawa rumuńskiego lub prawa Unii Europejskiej oraz z podstawowymi prawami człowieka) lub jeżeli takie prawo obce stało się właściwe w rezultacie naruszenia prawa rumuńskiego. Jeżeli prawo obce nie ma zastosowania, stosuje się prawo rumuńskie.

W drodze wyjątku prawa ustalonego zgodnie z przepisami krajowego prawa prywatnego międzynarodowego można nie stosować, jeżeli stosunek prawny ma bardzo odległy związek z tym prawem. W tym przypadku stosuje się prawo, z którym stosunek prawny jest najściślej związany. Pierwszeństwo mają bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa rumuńskiego regulujące stosunek prawny z elementem obcym. Bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa innego państwa również można bezpośrednio zastosować w celu uregulowania stosunku prawnego z elementem obcym, jeżeli przedmiotowy stosunek prawny ma ścisły związek z prawem tego państwa oraz wymagają tego uzasadnione interesy stron. Zobacz art. 2564 i 2566 kodeksu cywilnego.

2.5 Stwierdzenie prawa obcego

Sąd ustala treść prawa obcego na podstawie zaświadczeń wydawanych przez organy państwa obcego, które ustanowiły przedmiotowe prawo, zasięgając opinii biegłego lub w inny właściwy sposób. Od strony powołującej się na prawo obce można zażądać udowodnienia jego treści.

Zobacz art. 2562 kodeksu cywilnego; art. 29 ustawy nr 189/2003 o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach cywilnych; Konwencja europejska o informacji o prawie obcym, sporządzona w Londynie w 1968 r., oraz umowy dwustronne zawarte z państwami, o których mowa w pkt 1.3.

3 Normy kolizyjne

3.1 Zobowiązania umowne i akty prawne

Treść czynności prawnej ustala się zgodnie z prawem wybranym przez strony lub przez osobę, która jej dokonała. Strony mogą wybrać prawo właściwe dla całości czynności prawnej lub tylko dla jej części.

W braku takiego wyboru zastosowanie ma prawo państwa, z którym czynność prawna jest najściślej związana (państwa, w którym dłużnik wykonujący świadczenie charakterystyczne lub osoba dokonująca czynności ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili dokonania czynności), a jeżeli prawa nie można ustalić – prawo miejsca, w którym dokonano czynności prawnej.

Przesłanki formalne czynności prawnej określa prawo regulujące jej treść. Czynność prawną uznaje się za ważną, jeżeli spełnia ona przesłanki określone przez jedno z następujących praw: prawo miejsca, w którym jej dokonano, prawo obywatelstwa lub prawo miejsca zwykłego pobytu drugiej strony czynności prawnej lub prawo właściwe zgodnie z prawem prywatnym międzynarodowym dla organu dokonującego oceny ważności czynności prawnej.

Prawo właściwe dla zobowiązań umownych ustala się zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, a w sprawach niewchodzących w zakres ich zastosowania – zgodnie z przepisami krajowymi dotyczącymi prawa właściwego dla przedmiotowych czynności prawnych, o ile konwencje międzynarodowe lub przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Zobacz art. 2640–2646 kodeksu cywilnego.

3.2 Zobowiązania pozaumowne

Prawo właściwe dla zobowiązań pozaumownych ustala się zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, a w sprawach niewchodzących w zakres ich zastosowania – zgodnie z prawem regulującym treść poprzednich stosunków prawnych między stronami, o ile konwencje międzynarodowe lub przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Roszczenia odszkodowawcze z tytułu naruszenia prywatności i dóbr osobistych podlegają, w zależności od wyboru dokonanego przez poszkodowanego, prawu państwa: w którym znajduje się miejsce zwykłego pobytu poszkodowanego, w którym wyrządzono szkodę lub w którym osoba, która wyrządziła szkodę, ma miejsce zwykłego pobytu lub siedzibę.

Prawo do sprzeciwu wobec naruszeń dóbr osobistych podlega prawu państwa, w którym wydano publikację lub wyemitowano program.

Zobacz art. 2641 i 2642 kodeksu cywilnego.

3.3 Status osoby, aspekty odnoszące się do stanu cywilnego osoby (imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, zdolność)

Nazwisko osoby fizycznej podlega jej prawu krajowemu. Nadawanie nazwiska dziecku przy urodzeniu reguluje, zależnie od dokonanego wyboru, prawo państwa, którego oboje rodzice są obywatelami, albo prawo państwa, w którym dziecko się urodziło i mieszkało od chwili narodzin.

Miejsce zamieszkania osoby fizycznej podlega jej prawu krajowemu.

Stan cywilny oraz zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych osoby fizycznej podlegają jej prawu krajowemu. Szczególnie przypadki braku zdolności w odniesieniu do szczególnego stosunku prawnego podlegają prawu właściwemu dla tego stosunku prawnego. Nabycie i utrata zdolności do czynności prawnych podlegają prawu krajowemu każdej osoby fizycznej.

Opieka nad osobą fizyczną posiadającą pełną zdolność do czynności prawnych podlega prawu państwa, w którym znajduje się jej miejsce zwykłego pobytu w chwili ustanowienia opieki lub w chwili, w której podjęto inny środek ochrony.

Zobacz art. 2570, 2572–2576 oraz 2578–2579 kodeksu cywilnego.

3.4 Ustanowienie więzi rodzicielskiej z dzieckiem, w tym przysposobienie

3.4.1 Ustanowienie więzi rodzicielskiej z dzieckiem

Pochodzenie dziecka z małżeństwa ustala się zgodnie z prawem, które w chwili narodzin reguluje ogólne skutki zawarcia małżeństwa przez jego rodziców.

Jeżeli małżeństwo rodziców ustało lub zostało rozwiązane przed narodzinami dziecka, zastosowanie ma prawo obowiązujące w chwili ustania lub rozwiązania małżeństwa. Zasada ta ma również zastosowanie do dziecka urodzonego w małżeństwie, jak również do nabycia nazwiska przez dziecko.

Pozamałżeńskie pochodzenie dziecka podlega prawu krajowemu dziecka z chwili narodzin; prawo to ma zastosowanie do uznania pochodzenia dziecka i jego skutków oraz kwestionowania uznania pochodzenia. Jeżeli dziecko posiada więcej niż jedno obywatelstwo, z których żadne nie jest obywatelstwem rumuńskim, zastosowanie ma prawo obywatelstwa, które jest dla niego najkorzystniejsze.

Zobacz art. 2603–2606 kodeksu cywilnego.

3.4.2 Przysposobienie

Przesłanki materialne przysposobienia reguluje prawo krajowe przysposabiającego oraz dziecka, które ma zostać przysposobione. Przysposabiający i przysposobiony muszą również spełnić warunki obowiązkowe w odniesieniu do obydwu systemów określone zarówno w jednym, jak i w drugim prawie krajowym. Przesłanki materialne wymagane w odniesieniu do sytuacji, w której małżonkowie dokonują wspólnego przysposobienia lub w której jedno z małżonków dokonuje przysposobienia dziecka współmałżonka, określone są w prawie regulującym ogólne skutki zawarcia małżeństwa.

Skutki przysposobienia, stosunki między przysposabiającym a przysposobionym oraz rozwiązanie stosunku przysposobienia podlegają prawu krajowemu przysposabiającego, a jeżeli oboje małżonkowie są przysposabiającymi – prawu regulującemu ogólne skutki zawarcia małżeństwa.

Forma przysposobienia podlega prawu państwa, na terytorium którego dokonano przysposobienia.

Zobacz art. 2607–2610 kodeksu cywilnego.

3.5 Związek małżeński, pary, które nie zawarły związku małżeńskiego/konkubenci, związki partnerskie, rozwód, separacja sądowa, obowiązki alimentacyjne

3.5.1 Związek małżeński

Przesłanki materialne zawarcia małżeństwa reguluje prawo krajowe każdego z przyszłych małżonków z chwili zawarcia małżeństwa.

Forma zawarcia małżeństwa podlega prawu państwa, w którym je zawarto.

Prawo właściwe dla ustawowych przesłanek zawarcia małżeństwa ma również zastosowanie do nieważności małżeństwa i do skutków tego rodzaju nieważności.

Ogólne skutki zawarcia małżeństwa podlegają prawu wspólnego miejsca zwykłego pobytu małżonków, a w jego braku – prawu wspólnego obywatelstwa małżonków. W braku wspólnego obywatelstwa zastosowanie ma prawo państwa, w którym zawarto małżeństwo.

Zobacz art. 2585–2589 kodeksu cywilnego.

3.5.2 Pary, które nie zawarły związku małżeńskiego/konkubenci i związki partnerskie

3.5.3 Rozwód i separacja sądowa

Rumunia stosuje rozporządzenie Rzym III.

Zgodnie z prawem krajowym małżonkowie mogą wybrać za porozumieniem prawo jednego z następujących państw jako prawo właściwe dla rozvodu: prawo państwa, w którym małżonkowie mają swoje wspólne miejsce zwykłego pobytu w chwili zawierania porozumienia dotyczącego wyboru prawa właściwego, prawo państwa, w którym małżonkowie mieli ostatnie wspólne miejsce zwykłego pobytu, jeżeli co najmniej jedno z nich wciąż w niej mieszka w tym miejscu w chwili zawierania porozumienia dotyczącego wyboru prawa właściwego, prawo państwa, którego obywatelem jest jedno z małżonków; prawo państwa, w którym małżonkowie mieszkali przez co najmniej 3 lata, lub prawo rumuńskie.

Porozumienie dotyczące wyboru prawa właściwego dla rozvodu można zawrzeć lub zmienić nie później niż w chwili skierowania sprawy do organu odpowiedzialnego za orzeczenie rozvodu. Sąd może jednak uwzględnić porozumienie małżonków nie później niż podczas pierwszej rozprawy, na którą strony zostały prawidłowo wezwane.

Jeżeli małżonkowie nie dokonają wyboru prawa właściwego, prawem właściwym dla rozvodu jest: prawo państwa, w którym małżonkowie mają wspólne miejsce zwykłego pobytu w chwili wytoczenia powództwa o rozwód; w braku wspólnego miejsca zwykłego pobytu – prawo państwa, w którym małżonkowie mieli ostatnie wspólne miejsce zwykłego pobytu, jeżeli przynajmniej jedno z małżonków ma miejsce zwykłego pobytu na terytorium tego państwa w chwili wytoczenia powództwa o rozwód; w jego braku – prawo wspólnego obywatelstwa małżonków w chwili wytoczenia powództwa o rozwód; w braku wspólnego obywatelstwa małżonków – prawo ostatniego wspólnego obywatelstwa małżonków, jeżeli przynajmniej jedno z nich zachowało to obywatelstwo w chwili wytoczenia powództwa o rozwód, oraz prawo rumuńskie we wszystkich pozostałych przypadkach.

Prawo właściwe dla rozvodu stosuje się również odpowiednio do separacji sądowej.

Zobacz art. 2597–2602 kodeksu cywilnego.

3.5.4 Obowiązki alimentacyjne

Prawo właściwe dla zobowiązań alimentacyjnych ustala się zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej (art. 2612 kodeksu cywilnego).

3.6 Małżeńskie ustroje majątkowe

Prawem właściwym dla małżeńskiego ustroju majątkowego jest prawo wybrane przez małżonków (prawo miejsca zwykłego pobytu jednego z małżonków w chwili dokonywania wyboru, prawo obywatelstwa któregośkolwiek z małżonków w chwili dokonywania wyboru lub prawo pierwszego wspólnego miejsca zwykłego pobytu po zawarciu małżeństwa). Reguluje ono środki w zakresie jawności i wykonalności w odniesieniu do osób trzecich oraz – jako alternatywa dla prawa miejsca zawarcia małżeństwa – formalności wymagane do zawarcia umowy małżeńskiej majątkowej.

Porozumienie dotyczące wyboru prawa właściwego dla małżeńskiego ustroju majątkowego można zawrzeć przed zawarciem małżeństwa, w chwili jego zawarcia albo w czasie jego trwania.

Przesłanki formalne określone są w prawie wybranym jako prawo właściwe dla małżeńskiego ustroju majątkowego albo w prawie miejsca zawarcia umowy. Jeżeli małżonkowie nie wybrali prawa właściwego dla małżeńskiego ustroju majątkowego, podlega on prawu właściwemu dla ogólnych skutków zawarcia małżeństwa.

Zobacz art. 2590–2596 kodeksu cywilnego.

3.7 Testamenty i dziedziczenie

Rumunia stosuje rozporządzenie (UE) nr 650/2012.

Zgodnie z prawem krajowym dziedziczenie reguluje prawo państwa, w którym spadkodawca miał swoje miejsce zwykłego pobytu w chwili śmierci. Osoba fizyczna może wybrać jako prawo właściwe prawo spadkowe państwa, którego obywatelstwo posiada. Jeżeli wybrano prawo właściwe, reguluje ono istnienie i ważność zgody wyrażonej w oświadczeniu o wyborze prawa właściwego.

Sporządzenie, zmianę lub odwołanie testamentu uznaje się za ważne, jeżeli czynność ta spełnia wymogi formalne obowiązujące w chwili sporządzenia, zmiany lub odwołania testamentu albo w chwili śmierci spadkodawcy zgodnie z: prawem krajowym spadkodawcy, prawem miejsca zwykłego pobytu, prawem miejsca, w którym sporządzono, zmieniono lub odwołano testament, prawem miejsca położenia nieruchomości lub prawem sądu lub organu przeprowadzającego dział spadku.

Jeżeli zgodnie z prawem właściwym dla dziedziczenia spadek pozostaje nieobjęty, majątek znajdujący się na terytorium Rumunii przejmuje państwo rumuńskie zgodnie z prawem rumuńskim dotyczącym przejmowania nieobjętego majątku spadkowego.

Zobacz art. 2633–2636 kodeksu cywilnego.

3.8 Nieruchomości

Prawo miejsca położenia rzeczy (*lex rei sitae*) reguluje takie kwestie jak: posiadanie, własność i inne prawa rzeczowe do rzeczy, w tym zabezpieczenie, zasiedzenie (po rozpoczęciu okresu posiadania), powstanie, przeniesienie lub wygaśnięcie praw rzeczowych dotyczących rzeczy, która zmieniła swoje położenie (po wystąpieniu zdarzenia prawnego, które spowodowało powstanie, zmianę lub wygaśnięcie tych praw), warunki ważności, jawność i skutki ustanowienia zastawu na rzeczy ruchomej (po zawarciu umowy zastawu na rzeczy ruchomej), formy jawności i formy ustanawiające prawa związane z nieruchomościami oraz roszczenia dotyczące rzeczy skradzionych lub nielegalnie wywiezionych (w chwili dokonania kradzieży/wywozu lub w chwili wystąpienia z roszczeniem).

Rzecz w transporcie podlega prawu państwa, z którego ją wysłano.

Ustanowienie, przeniesienie lub wygaśnięcie praw rzeczowych dotyczących środków transportu podlegają: prawu bandery jednostki pływającej lub prawu państwa rejestracji statku powietrznego, prawu właściwemu dla statutu lub umowy przedsiębiorstwa transportowego w odniesieniu do pojazdów szynowych i drogowych wchodzących w skład jego taboru.

Emisja akcji lub obligacji, imiennych lub na okaziciela, podlega prawu właściwemu dla statutu lub umowy osoby prawnej będącej emitentem.

Ustanowienie, treść i wygaśnięcie praw autorskich do wytworu działalności twórczej podlegają prawu państwa, w którym po raz pierwszy je upubliczniono.

Ustanowienie, treść i wygaśnięcie praw własności przemysłowej podlegają prawu państwa, w którym dokonano ich zgłoszenia lub rejestracji lub w którym złożono wniosek o zgłoszenie lub rejestrację.

Zobacz art. 2613–2632 kodeksu cywilnego.

3.9 Niewypłacalność

Przepisy dotyczące prawa właściwego zawiera ustawa nr 85/2014 o postępowaniu upadłościowym i restrukturyzacyjnym; ułatwiają one stosowanie rozporządzenia (UE) 2015/848 w sprawie postępowania upadłościowego.

Ostatnia aktualizacja: 13/04/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.